

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว และการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา

ชื่อเรื่อง ผลการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจของ
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3
โดยใช้กิจกรรมยูวาวัยจัมัย
Resource of development the behavior ethics for kindness
of Educable Mentally Retarded group level 3 by using
Yuvavaiyavajjamai activity

ผู้วิจัย โต้ัง พรหมกุล

ผู้วิจัยร่วม พัชรวิวรรณ ตันนุระ

ปีที่ทำวิจัยเสร็จ พ.ศ.2551

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของทุกสังคม ทุกประเทศ และทุกภูมิภาคของโลก ประเทศไทยมีประชากรคนพิการจำนวน 1,098,000 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546 : 23) คนพิการมีความสำคัญไม่แตกต่างจากคนทั่วไปในสังคม ในอดีตคนพิการถูกมองว่าเป็นบุคคลที่น่าสงสาร ไร้ความสามารถเป็นภาระของครอบครัว ไม่สามารถทำกิจกรรมในสังคมได้เหมือนคนทั่วไป จึงถูกทอดทิ้งให้เผชิญชะตากรรมโดยลำพังอยู่ในบ้าน และใช้ชีวิตไปวันๆ หนึ่งตามยถากรรม คนพิการอีกส่วนหนึ่งถูกเก็บซุกซ่อนไว้ภายในบ้าน เพราะความรู้สึกรังเกียจที่อับอายสังคม ทำให้ผู้พิการเหล่านั้นไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีคนพิการจำนวนไม่น้อยที่มีความพิการเกิดขึ้นหลังจากสุขภาพและอุบัติเหตุ รวมทั้งไม่สามารถยอมรับความพิการที่เกิดขึ้นกับตนเอง ไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง หมดอาลัยตายอยาก ยอมแพ้ต่อปัญหาอุปสรรคในชีวิต ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

แม้ว่าปัจจุบันกระแสความคิดในการดำเนินงานด้านคนพิการทั้งในประเทศและนานาชาติได้พัฒนาไปอย่างมาก ยอมรับคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นำเรื่องสิทธิมนุษยชนมาใช้กับคนพิการ โดยถือว่าคนพิการเป็นประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกับประชาชนกลุ่มอื่นในสังคม นโยบายด้านคนพิการในประเทศไทยหันมาเน้นการพัฒนาคนพิการ เพื่อให้ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพอย่างสูงสุด ให้ได้รับความเสมอภาคในการพัฒนาตนเองเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป จนสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระในครอบครัว ชุมชนและสังคม ถึงกระนั้นแล้วก็ตามความเชื่อทางศาสนาและเจตคติที่ฝังลึกอยู่ในสังคมไทย และตัวคนพิการเอง ว่าความพิการเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำบาป เป็นกรรมที่คนพิการทำมาในอดีต ผลกรรมได้ส่งผลให้คนพิการไม่สมบูรณ์เช่น บุ ค ค ล ที่ ว ไป ป คนพิการจึงควรรับกรรมและเผชิญกับสภาพชีวิตที่พิการจนกว่าจะชดใช้กรรมให้หมดสิ้น และแม้ว่าคนในสังคมจะให้ความสงสารและเห็นใจต่อคนพิการ แต่การช่วยเหลือมุ่งประเด็นไปที่การสงเคราะห์ด้วยการให้ความช่วยเหลือทางวัตถุมากกว่าจะมองเห็นคนพิการอย่างบุคคลที่มีคุณค่า สามารถพัฒนาและช่วยเหลือตนเองและเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดียิ่งขึ้น (ปาริชาติ สุวรรณบุบผา จตุพร ไชยทองศรี และตริณัฐ พลางกูร, 2549) ทำให้คนพิการจำนวนไม่น้อยในสังคมได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมและต้องประสบชะตากรรมเช่นเดียวกับในอดีตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ศาสนาเป็นคำสอนที่ศาสนานำมาเผยแพร่สั่งสอน แจกแจงแสดงให้มนุษย์ละเว้นจากความชั่ว กระทำแต่ความดี โดยให้ยึดถือปฏิบัติด้วยความเลื่อมใสศรัทธา คำสอนมีลักษณะเป็นสัจธรรม ใช้เป็นแนวทางการ

ดำเนินชีวิตเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เป็นเครื่องดับความเร่าร้อนใจ ทำให้ใจสงบร่มเย็น เป็นบ่อเกิดแห่งจริยธรรม ศิลธรรม คุณธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เป็นหลักในการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ช่วยกำกับพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อให้มนุษย์ซึ่งเป็นสมาชิกในสังคมมีแนวพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันเป็นรูปเป็นรอยเดียวกัน เกิดความสามัคคีของหมู่คณะ และหมู่มวลชนมนุษยชาติ (นงเยาว์ ชาญณรงค์, 2545 : 206-207) ดังนั้นการนำหลักธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตสำหรับคนพิการย่อมจะช่วยให้คนพิการล่วงพ้นความทุกข์จากอุปสรรคของความพิการได้ หากคนพิการมีความเลื่อมใส ศรัทธา และนำหลักคำสอนมายึดเหนี่ยวจิตใจตนเอง

โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นโรงเรียนประเภทประจำ เปิดทำการเรียนการสอนแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา และได้พบว่า เด็กเหล่านี้ถูกผลักออกจากสังคม ถูกกละเลยในเรื่องการบ่มเพาะคุณธรรม เพราะเห็นว่าเป็นคนไร้ความสามารถ เป็นคนพิการ เป็นเด็กปัญญาอ่อน ไม่มีความสามารถในการเรียนรู้หรือเข้าถึงหลักธรรมที่ลึกซึ้งและเป็นนามธรรมได้ และถูกมองว่าเป็นผู้ไม่มีคุณธรรม โดยเฉพาะเรื่องความมีน้ำใจ เพราะถูกมองว่าคนพิการเป็นแต่เพียงผู้คอยรับการช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยฝ่ายเดียวเท่านั้น ไม่สามารถแสดงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแก่ส่วนรวมได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมยุวไวยาวัจฉัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3 หลังการใช้กิจกรรมยุวไวยาวัจฉัย
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมยุวไวยาวัจฉัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมยุวไวยาวัจฉัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ จำนวน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมวิถีธรรมวิถีไทย และกิจกรรมเข้าค่ายวิถีชีวิตไตรสิกขา เด็กปัญญาทำได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ระดับสติปัญญา ระหว่าง 50-70 ช่วงชั้นที่ 3 ไม่มีความพิการซ้อน โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล จังหวัดฉะเชิงเทรา

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ระดับสติปัญญา ระหว่าง 50-70 ไม่มีความพิการซ้อน ช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล จังหวัดฉะเชิงเทรา เลือกโดยวิธีเจาะจง จำนวน 10 คน เป็นนักเรียนชาย 5 คน และนักเรียนหญิง 5 คน มีอายุและระดับสติปัญญา ดังนี้

คนที่	อายุ (ปี)	ระดับสติปัญญา
1	10	57
2	11	50

3	11	57
4	12	50
5	13	51
6	13	54
7	14	52
8	15	53
9	15	60
10	16	57

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. กิจกรรมยูวไวยาวัจมัย 2 กิจกรรม ดังนี้
  - 1.1 กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
  - 1.2 กิจกรรมการเข้าค่ายวิถีชีวิตไตรสิกขา เด็กปัญญาทำได้
2. แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (One group pretest-posttest design)

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยการใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

X แทน การจัดกระทำ หรือ การให้ตัวแปรทดลอง (Treatment) ด้วยการใช้กิจกรรมยูวไวยาวัจมัย

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยการใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ขั้นก่อนเริ่มการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบประเมินกับระดับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3 โดยหาค่า IOC หรือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 10 ข้อ

1.2 ผู้วิจัยทำการประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจของกลุ่มตัวอย่าง (Pretest) ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

2. ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมยูวไวยาวัจมัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ แบ่งเป็น 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.1 กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย ดำเนินการ 7 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ทุกวันพระ (วันที่ 5, 12, 27 พฤศจิกายน 2551 และวันที่ 5, 12, 20, 26 ธันวาคม 2551)

2.2 กิจกรรมการเข้าค่ายวิถีชีวิตไตรสิกขา เด็กปัญญาทำได้ ระยะเวลาดำเนินการ 3 วัน 2 คืน (วันที่ 18 พฤศจิกายน 2551 ถึง วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551)

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลอง ระหว่างวันที่ 5 พฤศจิกายน 2551 – 26 ธันวาคม 2551 ตามรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่	วันที่	เวลา	แผนการฝึก
1	5 พฤศจิกายน 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
2	12 พฤศจิกายน 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
3	18- 20 พฤศจิกายน 2551	3 วัน 2 คืน	กิจกรรมการเข้าค่ายวิถีชีวิตไตรสิกขา เด็กปัญญาทำได้
4	27 พฤศจิกายน 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
5	5 ธันวาคม 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
6	12 ธันวาคม 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
7	20 ธันวาคม 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย
8	26 ธันวาคม 2551	07.25 - 09.15 น.	กิจกรรมวิถีธรรม วิถีไทย

3. ชั้นหลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยทำการประเมินกลุ่มตัวอย่าง (Posttest) ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจทั้งก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test)

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ ช่วงชั้นที่ 3 หลังการฝึกโดยใช้กิจกรรมยุวไวยาวัจจมัย อยู่ในระดับดี และสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมยูวไวยาวัจมัย พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเรียนได้ช่วงชั้นที่ 3 มีพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจหลังการฝึกโดยใช้กิจกรรมยูวไวยาวัจมัย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร ชนะทอง (2546: 55) ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน พบว่า 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนมีความก้าวหน้าในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเอชณีย์ ฉัตรวิทยานนท์ (2537: 80) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพญา กรุงเทพมหานคร พบว่า ภายหลังการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว นักเรียนมีน้ำใจมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับอาคม หงษ์ทอง (2539) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความคงทนของพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังจากการฝึกโดยใช้กิจกรรมยูวไวยาวัจมัย
2. ควรมีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่นๆ โดยการใช้อีกกิจกรรมยูวไวยาวัจมัยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา